

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: 60'

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΤΜΗΜΑ:

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ/-ΤΡΙΑ: Ζαχαροπούλου Κλαίρη - Καρανάσιος Δημήτρης -
Μαρκάκη Μαρία - Μπούρδου Νίκη **(κυκλώστε)**

ΒΑΘΜΟΣ: /50

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των σελίδων στις οποίες απαντάτε τα θέματα. Τυχόν σημειώσεις πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.
2. Διάρκεια συνολικής εξέτασης (διδαγμένου και αδίδακτου) κειμένου: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των θεμάτων.

1^ο απόσπασμα:

Επίκουρος, Επιστολή προς Μενοικέα, 122

Μήτε νέος τις ὦν μελλέτω φιλοσοφεῖν, μήτε γέρων ὑπάρχων κοπιάτω φιλοσοφῶν· οὔτε γὰρ ἄωρος οὐδεὶς ἐστὶν οὔτε πάρωνος πρὸς τὸ κατὰ ψυχὴν ὑγιαῖνον. Ὁ δὲ λέγων ἢ μήπω τοῦ φιλοσοφεῖν ὑπάρχειν ὥραν ἢ παρεληλυθέναι τὴν ὥραν, ὁμοίος ἐστὶν τῷ λέγοντι πρὸς εὐδαιμονίαν ἢ μήπω παρῆναι τὴν ὥραν ἢ μηκέτι εἶναι. Ὡστε φιλοσοφητέον καὶ νέῳ καὶ γέροντι, τῷ μὲν ὅπως γηράσκων νεάζῃ τοῖς ἀγαθοῖς διὰ τὴν χάριν τῶν γεγονότων, τῷ δὲ ὅπως νέος ἅμα καὶ παλαιὸς ᾗ διὰ τὴν ἀφοβίαν τῶν μελλόντων. Μελετᾷν οὖν χρὴ τὰ ποιοῦντα τὴν εὐδαιμονίαν, εἴπερ παρούσης μὲν αὐτῆς πάντα ἔχομεν, ἀπούσης δὲ πάντα πράττομεν εἰς τὸ ταύτην ἔχειν.

2^ο απόσπασμα:

Πλάτωνος Πολιτεία (514a-515c)

Μετὰ ταῦτα δὴ, εἶπον, ἀπείκασον τοιούτῳ πάθει τὴν ἡμετέραν φύσιν παιδείας τε περὶ καὶ ἀπαιδευσίας. Ἴδὲ γὰρ ἀνθρώπους οἷον ἐν καταγείῳ οἰκῇσι σπηλαιώδει, ἀναπεπταμένην πρὸς τὸ φῶς τὴν εἴσοδον ἐχούσῃ μακρὰν παρὰ πᾶν τὸ σπήλαιον, ἐν ταύτῃ ἐκ παίδων ὄντας ἐν δεσμοῖς καὶ τὰ σκέλη καὶ τοὺς

αύχενας, ὥστε μένειν τε αὐτοὺς εἷς τε τὸ πρόσθεν μόνον ὄρᾱν, κύκλῳ δὲ τὰς κεφαλὰς ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἀδυνάτους περιάγειν, φῶς δὲ αὐτοῖς πυρὸς ἄνωθεν καὶ πόρρωθεν καόμενον ὀπισθεν αὐτῶν, μεταξὺ δὲ τοῦ πυρὸς καὶ τῶν δεσμωτῶν ἐπάνω ὁδόν, παρ' ἣν ἰδὲ τειχίον παρωκοδομημένον, ὥσπερ τοῖς θαυματοποιοῖς πρὸ τῶν ἀνθρώπων πρόκειται τὰ παραφράγματα, ὑπὲρ ὧν τὰ θαύματα δεικνύασιν.

Ὅρῳ, ἔφη.

Ὅρα τοίνυν παρὰ τοῦτο τὸ τειχίον φέροντας ἀνθρώπους σκευὴ τε παντοδαπὰ ὑπερέχοντα τοῦ τειχίου καὶ ἀνδριάντας καὶ ἄλλα ζῶα λίθινά τε καὶ ξύλινα καὶ παντοῖα εἰργασμένα, οἷον εἰκὸς τοὺς μὲν φθεγγομένους, τοὺς δὲ σιγῶντας τῶν παραφερόντων.

Ἄτοπον, ἔφη, λέγεις εἰκόνα καὶ δεσμώτας ἀτόπους.

Ὅμοιους ἡμῖν, ἦν δ' ἐγώ· τοὺς γὰρ τοιοῦτους πρῶτον μὲν ἑαυτῶν τε καὶ ἀλλήλων οἶε ἂν τι ἑωρακέναι ἄλλο πλὴν τὰς σκιάς τὰς ὑπὸ τοῦ πυρὸς εἰς τὸ καταντικρὺ αὐτῶν τοῦ σπηλαίου προσπιπτούσας;

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτό τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη, με βάση τα δύο αποσπάσματα του διδαγμένου κειμένου:

1. Ο ηλικιωμένος αποφεύγει να ασχοληθεί με τη φιλοσοφία κυρίως από φυγοπονία.
2. Σύμφωνα με τον Επίκουρο, υπάρχει κατάλληλη στιγμή για την υγεία της ψυχής και του σώματος.
3. Σύμφωνα με τον Επίκουρο, όταν δεν έχουμε την ευδαιμονία, κάνουμε τα πάντα για να την αποκτήσουμε.
4. Έξω από τη σπηλιά, μπροστά στην είσοδό της, καίει μια φωτιά.
5. Ο Σωκράτης παρομοιάζει την αθηναϊκή κοινωνία με τους δεσμώτες μέσα στο σπήλαιο.

Μον. /10

B1. Ο μύθος του δευτέρου κειμένου αναφοράς αποτελεί μία αλληγορία. Να σχολιάσετε τη λέξη με την οποία σηματοδοτείται στο δοθέν απόσπασμα. Επίσης, στο πλαίσιο της αλληγορίας του σπηλαίου, να αναλύσετε τι συμβολίζουν οι ακόλουθοι ὅροι : «ἐν καταγείῳ οἰκῆσει σπηλαιώδει, ἐν δεσμοῖς, τῶν δεσμωτῶν, φῶς πυρὸς».

Μον. /10

B2. ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Μάρκος Αυρήλιος, Τὰ εἰς ἑαυτὸν

Ο Μάρκος Αυρήλιος, κατά τη διάρκεια εκστρατειών μεταξύ του 170 – 180 μ.Χ., έγραψε *Τὰ εἰς ἑαυτὸν* στα ελληνικά, ως πηγή βελτίωσης του χαρακτήρα και του πνεύματός του.

Της ανθρωπίνης ζωής ο χρόνος είναι μια στιγμή, η ουσία της ρευστή, οι αισθήσεις αμυδρές, του κορμιού η σύσταση φθαρτή, η ψυχή μια σβούρα, η τύχη ανεξχνιάστη κι η φήμη προϊόν ακρισίας. Με δυο λόγια, όλα του σώματος είναι ρευστά σαν ποταμός, ενώ της ψυχής είναι όνειρο και ψευδαίσθηση· η ίδια η ζωή είναι πόλεμος και ταξίδι σε ξένο τόπο, κι η υστεροφημία είναι λήθη. Ποιος μπορεί να μας παρασταθεί στο δρόμο; Η φιλοσοφία και μόνον αυτή. Και φιλοσοφία θα πει, να διατηρείς τον δαίμονα που έχεις μέσα σου απρόσβλητο, σώο και αβλαβή, υπεράνω πόνων και ηδονών· τίποτα να μην κάνεις στα κουτούρου, τίποτα στα ψεύτικα και με υποκρισία· φιλοσοφία θα πει να μην έχεις ανάγκη από το τι κάνει ή δεν κάνει ο άλλος· κι ακόμη, ό,τι σου προκύψει και ό,τι σου στέλνει η μοίρα ο δαίμονάς σου να τα δέχεται, ως προερχόμενα κάπου από κει, απ' όπου προέρχεται κι αυτός. Και πάνω απ' όλα, να περιμένεις το θάνατο με γαλήνιο νου, ως κάτι που δεν είναι παρά μια ακόμα διάλυση στοιχείων που συνθέτουν κάθε έμβιο ον. Μεταβάλλονται αυτά τα στοιχεία, το καθένα σε κάτι άλλο, και δεν είναι διόλου τρομερό αυτό. Αν είναι έτσι, τι σου κακοφαίνεται αυτή η μεταβολή και διάλυση των πάντων; Αφού γίνεται σύμφωνα με τη Φύση. Και ό,τι είναι σύμφωνο με τη Φύση δεν είναι κακό.

Ο Επίκουρος προτείνει την δική του θεώρηση ζωής. Αφού αναλύσετε το απόσπασμα του Μάρκου Αυρήλιου, να εντοπίσετε τα σημεία που συγκλίνουν με την θεώρηση αυτή. **Μον. /10**

B3. Για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου, να γράψετε μία ομόρριζη λέξη στη νέα ελληνική, απλή ή σύνθετη: *γέρων, πάρωρος, πάθει, καταγείω, δεσμοῖς*. **Μον. /10**

B4. Για καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου να γράψετε τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη:

1. Ο Σωκράτης ήταν ο πρώτος φιλόσοφος που ασχολήθηκε με πολιτικά προβλήματα.
2. Κατά το πρώτο του ταξίδι στη Σικελία ο Πλάτωνας κινδύνεψε να πουληθεί δούλος στην Αίγινα.
3. Στην «Πολιτεία» του Πλάτωνα ο πλούτος είναι συγκεντρωμένος στην ανώτερη τάξη, η οποία τον διαχειρίζεται προς όφελος όλων.
4. Η αλληγορία του σπηλαίου απαντά στο ερώτημα γιατί οι φιλόσοφοι είναι οι καταλληλότεροι για τη διακυβέρνηση της πολιτείας.
5. Το έργο «Περί ζώων γενέσεως» ανήκει στην τρίτη περίοδο της φιλοσοφικής δραστηριότητας του Αριστοτέλη. **μον. /10**

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!!